

Cansalada viada o bacó?

David Casellas i Gispert

Avui dia el jovent en lloc d'un entrepà de *cansalada*, demanen un entrepà de *bacon* i, si els corregeixes et diuen que no és pas el mateix. És molt clar que segons les zones geogràfiques els noms poden variar molt, però d'allò que sí estem segurs és que el mot *bacon* (pronunciat 'beicon') és un anglicisme del tot innecessari en la nostra llengua.

La *cansalada* és la part grassa del porc compresa entre la pell i la carn. És de color blanc i es guarda salada per a tirar a l'olla o fer guisats. La cansalada que té vies de carn magra s'anomena *cansalada viada*, *virada*, *entrevirada* o *virosa*. Pròpiament aquesta és la que els anglesos anomenen *bacon*. Per tant, podem fàcilment substituir aquest anglicisme per *cansalada viada* o simplement *cansalada* (si no hi problemes de confusió amb cap més tipus de cansalada).

Però una vegada l'anglicisme s'ha posat de moda, en lloc de voler substituir-lo per *cansalada* o *cansalada viada*, els poders fàctics que dominen la llengua han intentat de catalanitzar-lo emprant un mot menys viu i popular, si bé existent en català habitualment amb un significat diferent: *bacó*. No descartem que en alguna contrada efectivament es faci servir aquest mot com a sinònim de *cansalada viada*, però en tot cas en un ús molt restringit geogràficament. I sembla que s'emprava més el mot per referir-se al conjunt de la cansalada del porc que no pas a una llenca.

Segons les zones geogràfiques, la cansalada viada d'un porc mort de fa poc, fregida o cuita a la brasa, rep diversos noms: *xulla*, *panxeta*, *ventresca*, *rosta*, *banda de porc*...

Per tant, d'acord amb això, aconsellem (tot respectant les variants i usos dialectals) usar *cansalada viada* (sobretot quan és seca) i *xulla* o *panxeta* (sobretot quan és tendra). En canvi, el mot *bacó* aconsellem de reservar-lo per a insultar aquells qui ens estraïen la genuïnitat de la llengua amb la innecessària introducció de mots i expressions manllevats.